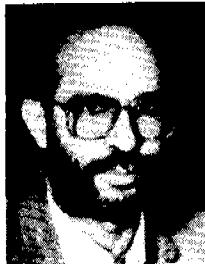

اشاره:

کسب فن‌آوری و دانش فنی، تجربه در اجرای طرح‌های بزرگ و برخورداری از نیروی انسانی متخصص و کارآمد امکان بهره‌گیری از سخت‌افزارهای موجود در کشور برای ارایه خدمات فنی و مهندسی در درون و برون مرزهای ملی را میسر می‌سازد.

تاکنون برای تأمین ساخت‌افزارهای موردنیاز بخش‌های مختلف صنعت کشور، منابع ارزی و تلاش وسیعی صرف شده و این مجموعه امکانات فراهم آمده است، اما برنامه‌ریزی برای استفاده از این امکانات جهت ارایه خدمات فنی و مهندسی و کسب درآمدهای ارزی، ضرورتی است که برنامه‌ریزان و سیاست‌گزاران اقتصاد کشور باید مد نظر قرار دهند.

کارشناسان، مسایل مختلفی را در ارتباط با توانمندی‌های اقتصادی موجود و مشکلات فراراه متخصصان و شرکت‌های خدمات فنی و مهندسی برای عرضه توانایی‌هایشان مطرح می‌سازند که توجه به این دیدگاه‌ها می‌تواند آینده درخشنانی را ترسیم نماید.

خبرنگار نشریه «بررسی‌های بازرگانی» در گفت‌وگو با دکتر محمد جواد عاصمی‌پور، مدیر عامل شرکت ملی حفاری ایران، ضمن کسب اطلاع از آخرین توانمندی‌های کشور در زمینه حفاری‌های نفتی، مشکلات مربوط به صدور خدمات فنی و مهندسی را از ایشان جویا شده که در این گزارش با هم می‌خوانیم.

مشروح گفت‌وگوی خبرنگار ما با وی این چنین است:

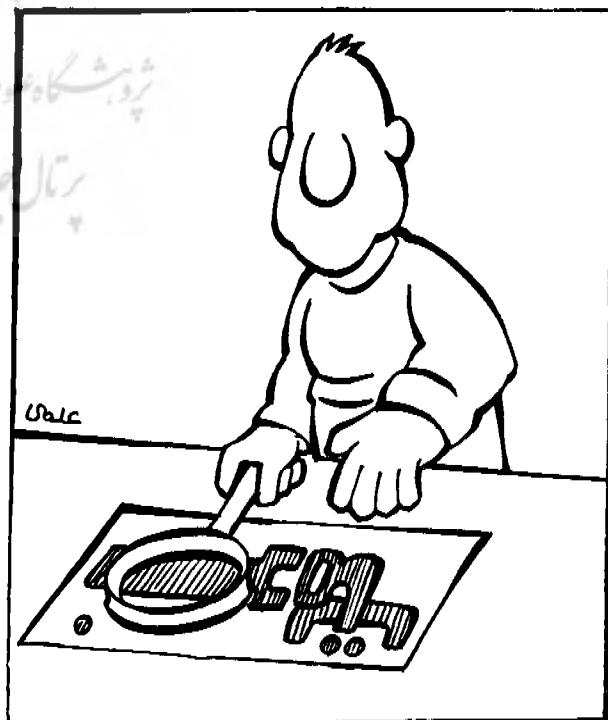
**حفاری
جهات
نفت و
گاز،
صنعتی
پالیدار و
آریستا**

■ شرکت ملی حفاری ایران در بعض صدور خدمات فنی و مهندسی تاکنون چه اقداماتی انجام داده است؟

□ این شرکت از ابتدای دو میلیون برنامه پنج ساله توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور با صدور خدمات فنی و مهندسی آشنا شد. برای حرکت در این مسیر نو، تجهیزات و ماشین آلات جدیدی موردنیاز بود که توسط نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران ساخته شد. قرار بود برای تأمین تجهیزات موردنیاز از خارج ۴۵۰ میلیون دلار هزینه شود که با ساخت آنها در کشور، از خروج ارز جلوگیری شد.

در نخستین گام، قراردادی بالیبی به ارزش ۲۵ میلیون دلار برای انجام عملیات اسیدکاری و سیمانکاری چاههای نفت این کشور، منعقد شد و پس از آن شعبه شرکت در لیبی تأسیس گردید، با اعزام نخستین گروه متخصص به لیبی در تیرماه سال جاری، عملیات آغاز می‌شود.

اقدام دیگر شرکت ملی حفاری ایران برای صدور خدمات

دیگری در زمینه ارایه خدمات فنی و مهندسی است. پیش از این قرار بود شرکت مذکور به تنها ی کار را در تهران انجام دهد، لیکن توانمندی شرکت ملی حفاری ایران منجر به انعقاد قرارداد بین دو شرکت شد.

○ توانمندی شرکت ملی حفاری ایران سبب شد که شرکت کی.بی.بی برای اجرای طرح مخزن کازی در تهران با این شرکت قرارداد همکاری منعقد کند.

از آن گذشته، شرکت ملی حفاری ایران پیوسته در مناقصه‌های کویت، قطر و امارات متحده عربی، شرکت می‌کند. لیکن هاله سیاسی و مقررات دست‌پاکیر داخلی، کار شرکت را تا حدودی محدود نموده است. البته برای از میان برداشت این هاله سیاسی، راهبرد شرکت تغییر کرده و از طریق شرکت‌های خارجی (شرکت‌های کشورهای موردیخت) در مناقصه‌ها حضور پیدا می‌کند. بخش خصوصی ایران در این زمینه می‌تواند رفع نقص کند.

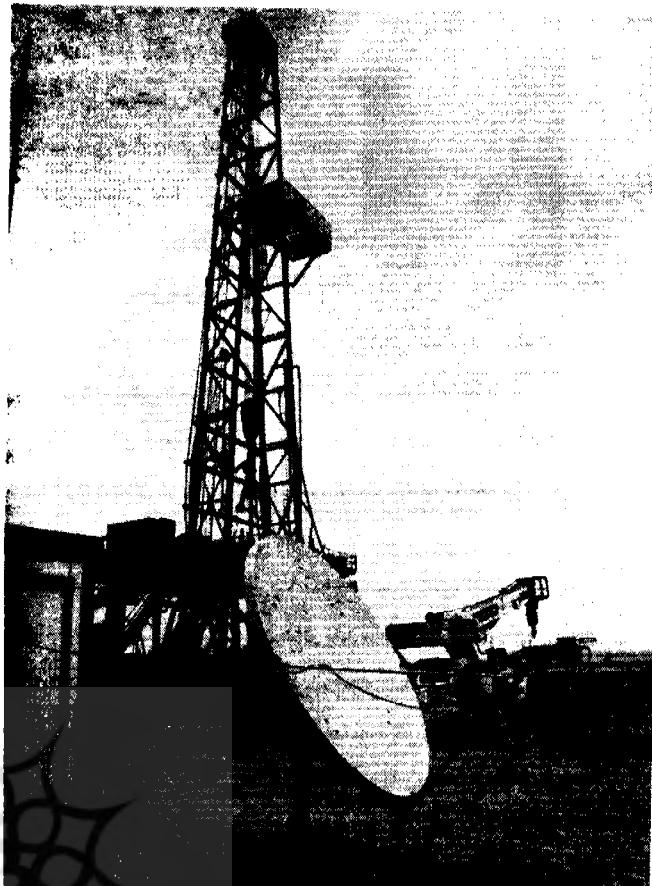
■ شرکت‌های خارجی به چه دلیل علاوه‌مند به انعقاد قرارداد با شرکت ملی حفاری ایران هستند؟

ناعلت عده‌ان است که شرکت ملی حفاری ایران می‌تواند با انعقاد قرارداد کلیدگردان (ترنکی)، تمام عملیات را انجام دهد و آنها فقط بایک شرکت طرف باشند.

■ برای فعالیت در بخش‌های مختلف حفاری جهت صدور خدمات فنی و مهندسی، شرکت از فن‌آوری‌های کدام کشورها بهره می‌گیرد؟

در «نمودارگیری» پیش از این از فن‌آوری آمریکا استفاده می‌شد، اما به دلیل تحریم یکجانبه آمریکا علیه ایران، اکنون از فن‌آوری و دانش فنی چین استفاده می‌شود. در این زمینه با روسیه و شرکت‌های اروپایی نیز مذاکراتی انجام شده است. در ضمن شرکت ملی حفاری ایران در صدد متنوع ساختن دانش فنی خود می‌باشد.

در خرید دکلهای جدید با ژاپن و سنگاپور که در این زمینه حرف اول را می‌زنند، مذاکره شده است. در بخش لوله مغزی سیار که فن‌آوری جدیدی می‌باشد، با کانادا همکاری می‌شود. به طور کلی باید گفت که اعمال یکجانبه تحریم از سوی آمریکا علیه ایران، شرکت‌های آمریکایی را با ضررها هنگفتی روبرو ساخته است. پیش از این، وسایل و تجهیزات موردنیاز

فنی و مهندسی، قراردادی است که با مالزی برای استفاده از دستگاه دریایی ایران خزر در ترکمنستان، منعقد شده است. این قرارداد در سال نخست ۲۰ میلیون دلار برای شرکت درآمد ایجاد می‌کند و اکر ادامه پیدا کند. درآمد چشمگیری به همراه حواهد داشت.

○ قرارداد با لیبی برای انجام عملیات اسیدکاری و سیمانکاری چاههای نفت این کشور منعقد شده و از تیرماه ۷۶ با اعزام نخستین کروه متخصص به لیبی، عملیات آغاز می‌شود.

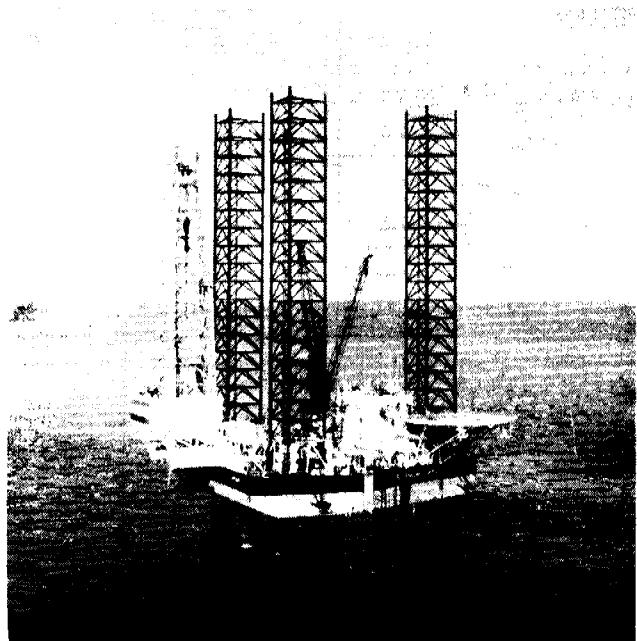
در ضمن، یک شرکت فرانسوی نیز از شرکت ملی حفاری ایران برای همکاری در حفر دو حلقه چاه در کوبا دعوت کرده است. اگر شرکت ملی حفاری ایران در این طرح فعال شود، همراه این عمل اقتصادی، یک پیام سیاسی نیز خواهد بود. این قرارداد سالانه ۲۰ تا ۲۵ میلیون دلار ارزش دارد. عقد قرارداد همکاری میان شرکت ملی حفاری ایران و شرکت کی.بی.بی (K.B.B) برای مخزن کازی تهران اقدام

شرکت ملی حفاری ایران از مقررات کشوری آزاد شود و وارد صحنه رقابت بینالمللی گردد.

■ مزیت نسبی صنعت حفاری ایران در زمینه صدور خدمات فنی و مهندسی چگونه و برچه مبنای است؟

□ نقش حفاری مانند صنعت ریخته‌گری در مجموعه صنایع سنگین است. در صنعت حفاری ارزیابی کم و ارزش افزوده کلان نهفته است.

○ شرکت ملی حفاری ایران از لحاظ توان کاری، نرخ، امکانات و نیز داشتن مجموعه عملیات حفاری، منحصر به فرد است. توانمندی ایران در مهار چاههای نفت کویت به نمایش درآمد.

در سه سال نخست اجرای دومین برنامه پنج ساله توسعه اقتصادی کشور در مجموع ۲۰۰ میلیون دلار به صنعت حفاری پرداخت شده که تمام آن صرف خرید تجهیزات و امکانات شده است. در حالی که اگر شرکت ملی حفاری ایران فعل نبود، با قیمت‌های کنونی شرکت‌های خارجی با دریافت ۲/۵ تا ۲ میلیارد دلار، عملکردی نظیر عملکرد شرکت در سه سال مورد بحث را ارایه می‌دادند.

ارزش کاری که شرکت ملی حفاری ایران از بدء تأسیس تاکنون برای کشور انجام داده است، حدود ۶ میلیارد دلار می‌باشد.

با این وصف، ارزش افزوده بالا در صنعت حفاری، شرکت را به سوی فعالیت در خارج از مرزها و صدور خدمات فنی و مهندسی سوق می‌دهد و بازارهای جدیدی را به روی این صنعت می‌گشاید.

■ برای ساخت دستگاه‌ها و تجهیزات حفاری موردنیاز این صنعت، تا چه حد به صنایع داخلی متکی هستید؟

□ دستگاه دریایی ایران خزر در کشور ساخته شده و امید می‌رود که دو دستگاه دریایی دیگر برای فعالیت در خلیج فارس نیز در ایران تولید شود.

برای عملیات خشکی، با ماشین‌سازی ارک در زمینه ساخت یک دکل حفاری خشکی مذکوره شده است، البته در آغاز بک دکل تعمیراتی ساخته خواهد شد.

جدولی دستگاه دریایی ایران خزر می‌شود، میزان استفاده از توانمندی‌های صنعت داخلی برای ساخت قطعات موردنیاز در سه سال اخیر را از این می‌دهد.

از شرکت‌های مورد بحث خریداری می‌شد. این شرکت‌ها اکنون از سیاست دولت آمریکا به لحاظ از دست دادن بازار ایران انتقام می‌کنند.

■ از نظر توانمندی ارایه خدمات فنی و مهندسی، جایگاه شرکت ملی حفاری ایران در عرصه جهانی چیست؟

□ شرکت از لحاظ توان کاری، نرخ، امکانات و نیز داشتن مجموعه عملیات حفاری منحصر به فرد است. انضباط کار به خوبی اعمال می‌شود و توانمندی ایران در مهار چاههای نفت کویت به نمایش درآمد.

با افزایش دستگاه‌های دریایی باید حضور شرکت در آسیای میانه اعلام شود. البته با انعقاد اولین قرارداد با ترکمنستان، در حال معرفی توانمندی‌های شرکت می‌باشیم. ارزش این قرارداد ۴۰ میلیون دلار است و ظرف دو سال می‌تواند تمام هزینه‌های دستگاه‌های حفاری دریایی خزر را مستهلك نماید.

با عمان و یمن نیز مذاکراتی انجام شده که در این کشورها نیز شرکت فعال شود. البته عملکرد شرکت در لیبی و ترکمنستان مسیر آینده حرکت به سوی صدور خدمات فنی و مهندسی را روشن و هموار خواهد کرد. در کویت نیز شرکت ملی حفاری ایران از طریق شرکت‌های کویتی فعال شده است. علاوه بر اینها، شرکت مشترک ایران و آذربایجان با مسوبه دولت تأسیس شده و شرکت مشترک ایران و روسیه نیز در سفر رییس مجلس شورای اسلامی به روسیه تأسیس گردید. در آینده شرکت حفاری اکو نیز تأسیس خواهد شد تا

شرح اجناس	تعداد قطعات	مبلغ قرارداد (ریال)	نام سازنده
قطعات یدکی و اجناس مصرفی و بازسازی قطعات	۹۹۴۶۷	۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	مجتمع صنعتی شهید شاه آبادی
ساخت گلوله مشبك کاري	۶۰۰۰۰	۶,۵۱۱,۲۵۰,۰۰۰	مجتمع صنعتی شهید شاه آبادی
کلوله مشبك کاري یا نگهدارنده و چاشنی و فتیله های مربوطه	۴۱۰۰۰	۴,۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰	صنایع دفاع
تعمیرات میلنگ و موتور کاترپیلار و بلاک موتور کاترپیلار و میلنگ کمپرسور هوا و لاینر فشار قوى کمپرسور هوا	۷۵۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران
کارد نور	۳۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران (در شرف انعقاد)
شیرهای استند پایپ	۱۵	۱,۰۰۱,۷۰۰,۰۰۰	ماشین سازی اراک
مخزن اسید کلریدریک (۱۵۰۰ گالنی)	۶	۲,۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰	ماشین سازی اراک
ایرایکس - چنجر	۵۲۰	۱۸۴,۸۹۶,۰۰۰	ماشین سازی اراک
کیت والو	۵۰	۶,۰۶۴,۱۱۰,۰۰۰	ماشین سازی اراک
لوتورگ والو	۴۰۰	۲,۶۳۱,۳۰۰,۰۰۰	ماشین سازی اراک
بدنه شیر فوران گير	۵۰	۷,۹۹۳,۲۰۰,۰۰۰	ماشین سازی اراک
پمپ گریز از مرکز میشن ۶×۸	۵۰	۲۰۴,۲۳۱,۱۰۰	پمپ ایران تبریز
مخزن اسید و سیمان	۴۵	۲,۳۲۲,۰۰۰,۰۰۰	امید صنعت جنوب
لوازم حفاری و قطعات مصرفی پمپ	۲۸۴۲	۱,۹۶۲,۸۶۵,۰۰۰	شرکت تلمبه خوزستان
لوازم یدکی و حفاری و قطعات مصرفی	۱۷۲۶۸	۲,۶۹۹,۴۲۵,۰۰۰	کارگاه صنعتی توکلی
ساخت برقیک ریم	۸	۱۶۸,۰۰۰,۰۰۰	کارگاه صنعتی اجاق زاده
ساخت انواع فیلترهای دستگاههای حفاری و موتورهای کاترپیلار	۱۳۴۸۳	۱,۶۲۴,۸۰۱,۰۰۰	شرکت مانیران
ساخت اورینگ ها و قطعات پلیمری	۱۴۲۱۰	۲۷۴,۳۵۲,۰۰۰	شرکت پیشتاز
ساخت قطعات پمپ ها و لوازم دستگاههای حفاری	۸۴۵	۱,۰۳۴,۶۰۰,۰۰۰	کارگاه صنعتی مکاری
ساخت رادیاتورهای پمپ تراکهای سیمان زنی	۲	۲۲,۰۰۰,۰۰۰	رادیاتور سازی عدالت
ساخت قطعات والوهای گلی کاردنور و لوازم حفاری و ...	۱۲۲۸۴	۲,۶۶۵,۱۲۴,۰۰۰	مرکز تحقیقاتی علمی محمد (ص)
حفاری و قطعات پمپ های گلی حفاری	یک دستگاه	۱۱۰,۰۰۰,۰۰۰	تعاونی ایثارگران
بازسازی طراحی و تعمیر دستگاه تزریق گاز نیتروژن	۲۰ دستگاه	۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران (نزاجا)
ساخت تسخیفات طرح لیسبی شامل کامیون های ماسه نورد و پمپ تراکها	۹۵ دستگاه	۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	نزاجا
تعییر و بازسازی کامیون ها و جراثقالها	--	--	نزاجا
ساخت و بازسازی قطعات	--	--	نزاجا

کاروان‌ها	۵ سری کاروان شامل ۱۰۵ واحد	۲۸ دستگاه	ساخت ۲۸ دستگاه کاروان ویژه نمازخانه	شرکت صنایع فلزی	۲,۸۵۰,۰۰۰,۰۰۰
دیزل ژنراتور	۱۲ دستگاه	۴ دستگاه	ساخت گیربکس یک سرعته جهت موتورهای کاترپیلار	شرکت صنایع فلزی	۱,۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰
ساخت گیربکس کامل ۱ سرعته	۲ دستگاه	۲ دستگاه	ساخت گیربکس کامل ۱ سرعته	فارس دیزل	۹۳۸۰,۱۰۰,۰۰۰
ساخت گیربکس کامل ۲ سرعته	۳ دستگاه	۳ دستگاه	ساخت گیربکس کامل ۲ سرعته	فارس دیزل	۱۸۵,۴۲۶,۰۰۰
ساخت کلاچ و شاسی با هزینه نصب جهت موتورهای فوق	۱۰ دستگاه		ساخت کلاچ و شاسی با هزینه نصب جهت موتورهای	فارس دیزل	۱۹۰,۰۰۰,۰۰۰
جمع کل قراردادهای داخل	۲۶۲۵۰۷ قطعه	۹۲۸ دستگاه	۷۵۰۰ متر فتیله	حدود ۱۰۰ میلیارد ریال	۹۷,۸۵۰,۴۹۸,۶۰۰
			انفجاری گلوله‌های مشیک		

حفاری، شرکت ملی حفاری ایران در سه سال گذشته ۶۸ طرح را به اجرا درآورده و فقط ۵۰ میلیارد ریال برای باروری نیروی انسانی خود هزینه کرده است.

■ برای آنکه صنعت حفاری در صدور خدمات فنی و مهندسی موفق تر عمل کند، چه باید کرد؟

□ بستر انجام چنین فعالیتی، قوانین و مقررات است و باید به دور از تشریفات اداری و پیچیده امرروز تدوین یابد. اگر شرکت ملی حفاری ایران بخواهد در صحنه بین‌المللی عرض اندام کند، باید مالکیت آن خصوصی شود و یا از طریق خصوصی‌سازی، مقررات زدایی شود و به مانند یک مجموعه خصوصی فعالیت کند.

از سوی دیگر باید مقررات صدور خدمات فنی و مهندسی با قوانین و ضوابط بین‌المللی هماهنگ شود تا بتوان بستر را برای فعالیت در صنعت حفاری در صحنه جهانی آماده کرد.

لازم است سازمان‌های نظارت‌کننده و بازرگانی حذف شود تا مسیر برای حرکت در صحنه بین‌المللی هموار گردد. همچنین ضرورت دارد که به مدیران اعتماد شود و به آنان اجازه داده شود که همانند مدیران بخش خصوصی عمل کنند. تنظیم‌کنندگان مقررات در بخش‌های کمرک، بانک مرکزی و شورای سرمایه‌گذاری باید قوانین را در جهت فعالیت در عرصه بین‌المللی تغییر دهند. شیوه (مکانیزم) قیمت‌گذاری در رابطه با صنعت داخلی غلط و مقررات حاکم کنونی نارسا است و فعالیت در خارج کشور را از نظر قانونی دشوار می‌سازد.

■ پیام جناب‌اله برای عرضه کنندگان خدمات فنی و مهندسی در بخش خصوصی چیست؟

۱۶ به شرکت‌های خصوصی اعلام شده است که چنانچه به عنوان نماینده شرکت ملی حفاری ایران در مناقصه‌های بین‌المللی شرکت کنند و برنده شوند و این شرکت را به این مناقصه ببرند، ۱۰ درصد قرارداد به آنها اختصاص می‌یابد و آن شرکت به عنوان نماینده شرکت ملی حفاری ایران معرفی

■ بزرگترین مانع صدور خدمات فنی و مهندسی چیست؟

□ بزرگترین مشکل شرکت ملی حفاری ایران در صدور خدمات فنی و مهندسی، دولتی بودن این شرکت است. این شرکت در مناقصه‌های داخلی از حمایت‌هایی برخوردار است، لیکن در مناقصه‌های بین‌المللی با بافت دولتی شرکت، امکان رقابت برای آن نیست. زیرا شرکت‌های دیگر از مقررات و تشریفات اداری که دست و پای شرکت ملی حفاری ایران را بسته است، آزاد می‌باشند.

در بحث صدور خدمات فنی و مهندسی، شرکت ملی حفاری ایران ناچار است، با دید داخلی فعالیت خارجی داشته باشد و این امر امکان‌پذیر نیست و لذا بزرگترین مانع بخش خصوصی خدمات فنی و مهندسی است. در این زمینه بخش خصوصی می‌تواند در مناقصه‌های بین‌المللی شرکت کند و چنانچه برندۀ شد، می‌تواند دستگاه‌ها، فناوری و نیروی انسانی متخصص شرکت ملی حفاری ایران را به کار گیرد و پورسانت خود را از شرکت ملی حفاری ایران دریافت کند.

■ نقش نیروی انسانی در صنعت حفاری برای صدور خدمات فنی - مهندسی تا چه حد است؟

□ نقش نیروی انسانی در این صنعت بسیار مهم است، زیرا توسط نیروی انسانی ماهر و متخصص، طرح‌های بین‌المللی قابل اجرا می‌باشد و انجام این کوئه طرح‌ها نیز ارزش افزوده بسیار بالایی دارد.

نیروی انسانی متخصص فعال در صنعت حفاری به ویژه در طراحی ماشین‌آلات، بسیار موفق بوده است و در خدمات حفاری در سطح بین‌المللی توانسته است، شرکت را به عنوان یک شرکت صاحب صلاحیت معروفی کند.

در حال حاضر کشورها و شرکت‌های اروپایی از شرکت ملی حفاری ایران دعوت به همکاری می‌نمایند و این امر مرهون عملکرد نیروی انسانی ماهر و متخصص شرکت است. با توجه به نیروی انسانی و انسان‌داری در صنعت

می شود.

■ شرکت ملی حفاری ایران در مجموعه صنعت نفت کشور چه نقشی ایفا می کند؟

برنامه دوم ۲۱۲ حلقه چاه توسط شرکت حفاری شد. پیش بینی می شود در برنامه دوم در مجموع یک میلیون و ۲۰۰ هزار متر حفاری برای حفر ۵۲۰ حلقه چاه انجام بگیرد.

در بخش نمودارگیری که فن آوری بسیار پیشرفتی در انحصار شرکت های اروپایی و آمریکایی است، شرکت ملی حفاری ایران در برنامه اول عملیات ۱۳۵۸ مورد نمودارگیری و در سه سال نخست اجرای برنامه دوم ۵۲۹ مورد عملیات نمودارگیری انجام شد. در بخش اسیدکاری نیز ۹۷ درصد رشد فعالیت ثبت شده و به عبارت دیگر در سه سال نخست اجرای برنامه دوم ۵۷۵ مورد عملیات اسیدکاری توسط شرکت انجام شد. در برنامه اول این رقم ۵۰۰ مورد بود.

در بخش تعمیر و تکمیل چاه، شرکت ملی حفاری ایران در برنامه اول ۴۹ مورد عملیات و در سه سال گذشته ۵۲ مورد عملیات تعمیر و تکمیل چاه را انجام داد. در بخش لوله مغزی سیار نیز که در گذشته از سوی شرکت های خارجی انجام می شد، شرکت ملی حفاری ایران با تأمین دستگاه های جدید و نیروی انسانی متخصص از سال ۷۴ کار را آغاز کرد و ۱۴۴ مورد عملیات در این زمینه انجام داد، در حالی که مجموع فعالیت شرکت های خارجی در این بخش در برنامه اول ۵۱ مورد عملیات بود.

در زمینه بازیافت و بهره وری چاه، شرکت در برنامه اول ۳۹ مورد عملیات را به انجام رساند و در سه سال گذشته نیز ۲۰۷ مورد عملیات در این زمینه داشت.

میزان رشد عملیات اسیدکاری شرکت ملی حفاری ایران حدود ۱۴ درصد بود. در بخش حفاری افقی و جهت دار این شرکت با کمک شرکت های خارجی در نخستین برنامه پنج ساله توسعه اقتصادی ۱۰ مورد عملیات را انجام داد. اما در سه سال نخست اجرای برنامه دوم، شمار این عملیات به ۵۴ مورد افزایش یافت. شرکت ملی حفاری ایران همچنان چهار دکل حفاری آب دارد که در طول برنامه اول ۸۶ حلقه چاه و در سه سال گذشته ۱۵۲ حلقه چاه حفاری کرده است.

شست و شوی کارخانه ها با اسید، توپکرائی خطوط لوله، احداث دو مخزن گازی بزرگ در تهران، حفاری چاه های گاز کنگان و چاه های گاز آغار و دالان، تحويل چاه های دریایی خزر از فعالیت های شرکت ملی حفاری ایران در سال های اخیر است. از دیگر فعالیت های شرکت، ساخت قطعات، انعقاد قرارداد های خارجی، پرورش نیروی انسانی متخصص، ایجاد آموزشگاه حفاری (که تاکنون ۸۰۰ نفر را آموزش داده است) و... می باشد. در حال حاضر حتی یک نیروی خارجی در این شرکت فعالیت ندارد و تمام امور آن توسط نیروهای متخصص و جوان کشور انجام می شود که به حفاری چاه های نفت و گاز می پردازند.

□ در بخش اکتشاف نفت، شرکت ملی حفاری ایران چاه های اکتشافی را ارزیابی می کند و پس از آنکه ارزش اقتصادی مخزن را معین کرد، به توصیف آن می پردازد و با حفاری چاه های توصیفی، اطلاعات مربوط به مخزن چاه را افزایش می دهد. در مرحله بعد، چاه های توسعه ای یا بهره برداری را حفر می کند و پس از مدتی نیز چاه های تعمیراتی را با دقت زیاد حفر می نماید. در واقع حفر چهار نوع چاه (اکتشافی، توصیفی، توسعه ای و تعمیراتی) به عهده شرکت می باشد.

از آنجا که پس از گذشت مدت زمانی، چاه نفت از ارزش اقتصادی می افتد و وجود آن به مخزن اصلی آسیب می رساند، باید این چاه کشته شود و از مدار بهره برداری خارج گردد. عملیات مرک چاه نیز از سوی شرکت ملی حفاری ایران انجام می شود.

در واقع شرکت ملی حفاری ایران از لحظه تولد تا مرگ یک چاه را در دست دارد و لذا تصور تولید و بهره برداری از چاه نفت بدون وجود حفاری امکان پذیر نیست. هر اندازه فن آوری پیشرفت کند، جایگزینی برای حفاری به وجود نخواهد آمد. در نتیجه صنعت حفاری، صنعتی پایدار و ایستاد می باشد.

■ وضعیت فعالیت شرکت ملی حفاری ایران چگونه بوده است؟

□ پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، عملیات حفاری نفت در ایران با صرف سالانه ۷۵۰ میلیون دلار هزینه توسط ۴۶ شرکت خارجی انجام می شد. بر طبق فرمان امام خمینی (ره) در دی ماه ۱۳۵۸ صنعت حفاری به صورت واقعی ملی شد. شرکت های خارجی از گردونه فعالیت خارج شدند و ۴۱ دکل حفاری را با خود از کشور خارج کردند و فقط ۶ دکل فرسوده در ایران باقی ماند. این دکل ها سپس بازسازی شد و فعالیت ادامه یافت. امروز شرکت ملی حفاری ایران ۴۷ دکل خشکی و دریابی را در اختیار دارد و در آینده نزدیک با خرید ۲ دکل دریابی در خلیج فارس و یک دکل نیمه شناور در دریای خزر (تا پایان سال ۱۳۷۷) تعداد ۵۰ دکل حفاری را در اختیار خواهد داشت.

■ عملکرد شرکت ملی حفاری ایران در سال های پیش و پس از پیروزی انقلاب اسلامی چه تغییراتی کرده است؟

□ از آغاز ملی شدن واقعی صنعت نفت، بیش از ۲ میلیون و ۲۳۵ متر حفاری صورت گرفته و طی آن ۱۰۹۲ حلقه چاه نفت و گاز (اکتشافی و تعمیراتی) حفاری شده است. از ابتدای تأسیس شرکت (سال ۵۸) تا پایان سال ۶۷ شرکت ملی حفاری ایران حدود ۶۲۰ هزار متر، در برنامه اول یک میلیون متر و در سه سال نخست اجرای برنامه دوم ۶۲۰ هزار متر حفاری انجام داده است و این روند رشد در فعالیت های شرکت همچنان ادامه دارد.

در برنامه اول ۴۷۲ حلقه چاه و در سه سال نخست اجرای